Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: HEnderson 4-0807, 4-0237
Тел. УНС: HEnderson 4-1016

РІК LXI. Ч. 109. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 15-го ТРАВНЯ 1953. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 109. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, MAY 15, 1953. VOL. LXI.

АМЕРИКАНСЬКІ УМОВИ ДЛЯ НАРАД ТРЬОХ ПОТУГ

Вашингтон. — Департамент стейту заявив, що Злучені Держави противляться зібранні Трьох Великих Потуг, доки Совєти не виявлять своєї щирости спеціяльними чинами. Такими чинами може бути перемир'я в Кореї і заключення миру з Австрією. Ці справи можуть промостити шлях для конференції Айзенгавера, Черчіла й Маленкова. Такі головні умови проголосив державний департамент відповідаючи на понеділкову промову британського прем'єра Вінстона Черчила, у якій він закликав інші держави на розмову з Росією без великої проволоки. У цій відповіді сказав для вжитку преси пресовий урядовець державного департаменту Майкел МекДермот таке: „Заява прем'єра Черчила щодо конференції з Совєтами це дальший вияв його високих цілей і гарячого бажання всіх народів вільного світу добитися справедливого й тривкого миру. Такий мир це мета, до якої ми і всі наші альянти вільного світу присвячуємо наші безупинні змагання так, що б ми могли допомогти всім народам до осягнення кращого життєвого стандарту.

При цій нагоді департамент стейту пригадує, що на 27 травня скликано зібрання міністрів чотирьох Великих Потуг до Лондону для нарад над миром з Австрією. Росія, яка вже давніше збойкотувала одні наради, не дала знати, чи тепер візьме участь в нових нарадах. — Сен. Вільям Ф. Новленд, голова сенатського комітету республіканської політики, сказав у наперед приготованій промові, що для Об'єднаних Націй було б трагічною помилкою прийняти комуністичну пропозицію для передачі „невтральним країнам" таких воєнних полонених, які не бажають повертатися до своїх рідних країн. Сенатор заатакував становище, зайняте в Палаті Громад британського парляменту прем'єром Черчилем і послом Атлі під час дебати над Кореєю. На думку Новленда, обидва британські речники доражують прийняти комуністичну пропозицію з вісьмох пунктів і цілком залишити домагання вияснити такі справи, за які поклали свої голови й іншу жертву 135,000 вояків упродовж двох з половиною років. Дальше сказав сенатор: „Ми тепер опинилися перед проблемою, коли наш головний союзник приєднається до інших країн, що вимагають від нас Далекосхідного Мюнхену".

Цивільні в'язні комуністів вертаються з Кореї

Ню Йорк. — До Ню Йорку, на літовище Айдлевайлд, прибули сім в'язнів, що їх захопили три роки тому комуністи, під час нападу на Південну Корею і яких лише тепер випустили. В'язні перебули далеку подорож з табору в Північній Кореї через Манджурію, Сибір, Москву, Берлін і Франкфурт. Там вони всіли на літак, що їх завіз безпосередньо до Ню Йорку. На літовищі поворотців стрінули рідні і приятелі, при чому відбулися зворушливі сцени, особливо коли один з них, католицький священик, о. Вільям Бут обійняв свою стареньку матір. При розмові на літовищі, о. Бут заявив, що перебування в японській неволі під час другої світової війни виглядало, як „прогулька недільної школи" в порівнянні з обставинами комуністичного полону. Серед поворотців є п'ять методистських місіонерів, — три жінки і два чоловіки. Звільнені виглядають добре і заявили, що хоч їх і „випробовувано", але не переслідувано, а відношення до них значно покращало, коли комуністи довідались, що вони мають бути випущені. Але не так було, коли їх захопили червоні й гнали пішки у полон, позбавивши ліків і будької опіки. Усі вони хворували дезинтерією й дехто помер у дорозі. Одежа їхня зносилася, аж доки, перед самим звільненням, їм не видали іншої — чеського виробу.

Три „фронтові" організації борються проти реєстрації

Вашингтон. — Рада Контролі Підривних Діянь вислухала усних аргументів в справі реєстрування організацій наклеймованих „комуністичними фронтами", які не хочуть допустити, щоб їм постійно було причеплене це тавро. Це були перші переслухання організацій, що мають реєструватися на підставі нового закону. Усіх таких організацій нараховує департамент справедливости 254. Три групи, що вислали своїх представників на переслухання до Ради Контролі, це Країва Рада Американсько-Совєтської Дружби, Об'єднаний Протифашистівський Комітет Втікачів і Ветерани Бригади Авраама Лінкольна. Чотири організації, натавровані, що не зголосили свого спротиву ані не відповіли на заклик генерального прокуратора, це такі: Об'єднаний Комітет Травневого Дня, Американський Слов'янський Конґрес, Міжнародній Робітничий Орден і Конґрес Громадянських Прав.

БІЛ ПРО ПІДВОДНІ БАГАТСТВА ПЕРЕДАНИЙ БІЛОМУ ДОМОВІ

Вашингтон. — Палата Репрезентантів 278 голосами проти 116 ухвалила поправити свій законопроєкт в справі права власности прибережних підводних багатств так, щоб достосуватися до законопроєкту Сенату і переслала цей проєкт до підпису президента. Давніше була думка, щоб цей законопроєкт вигладити на спільній конференції з проєктом Сенату і тоді ще раз піддати його під голосування в обидвох палатах. Пізніше плянувачі програми нарад в Палаті прийшли до висновку, що краще поробити поправки в такому напрямі, щоб достосуватися до вимог Сенату.

Крім цього білу, Палата Репрезентантів ухвалила 309 голосами проти 91 ще другий біл, який змагає до вирішення, хто матиме контролю над підводною „континентальною" нафтою поза „історичними правами стейтів". Цей біл передбачує наладнання федерального апарату для розвитку нафтових багатств поза границею, що встановлена саме в найновішому законопроєкті. Біл про континентальну нафту піде наперед до Сенату, де сенатська комісія внутрішніх справ і острівних посілостей застановлялася над таким проєктом, але ще його не вирішила. Цей останній біл не зустрічає опозиції в Конґресі, але перший біл, що перейшов у обидвох палатах і має піти до підпису президента, вже натрапив на спротив „ліберальних" конґресменів і проти нього буде звернене їх вістря, коли президент його підпише.

Д-Р В. ҐАЛАН ВЕРНУВСЯ З ВІДВІДИН В ЕВРОПІ

Ню Йорк. — В середу, 13. травня, повернув з Европи екзекутивний директор ЗУАДКомітету д-р Володимир Ґалан, пробувши в Европі майже три тижні та полагодивши низку важливих справ, зв'язаних з допомоговою акцією залищенців та нових втікачів. Під час свого побуту в Европі, д-р В. Ґалан відвідав Мюнхен, Франкфурт, Берлін, Бонн та низку інших місцевостей в Німеччині, Зальцбурґ і Велс в Австрії, Женеву в Швайцарії та Париж у Франції. В Німеччині д-р Ґалан відбув кілька нарад з представниками місцевих українських установ і преси в Мюнхені, підписав у Франкфурті окремий договір з представниками ПЕП (Презіднет'с Ескейпі Проґрем) на Европу в справі допомоги й правної опіки над тими українськими втікачами, що прийшли до Німеччини після 1-го січня 1949 року, включаючи в цю категорію теж всіх б. вояків УПА, що опинилися на території Німеччини. В цю програму в Німеччині буде включено коло 200 українців, для яких передбачено відповідну матеріяльну й медичну допомогу, правну опіку та заходи для їх переселення. В Берліні, як це вже свого часу повідомлено, д-р Ґалан відкрив в домі КАРЕ окреме бюро ЗУАДКомітету, яке піклуватиметься новими не тільки українськими, але й іншими не-російськими втікачами з Совєтського Союзу. В Бонн д-р Ґалан відвідав федерального канцлера д-ра Аденауера в справах допомоги українським залищенцям та відбув конференцію з полк. Ґаґаном, головою американської Ради Помилувань, в справі засуджених за напад на Гулая трьох молодих українців, — яких він опісля відвідав у в'язниці в Стравбінґу над Дунаєм. Відвідавши низку таборів українських залишенців, д-р Ґалан відбув нараду з представником ПЕП на Австрію в місті Велс біля Лінцу, з яким обговорено справи допомоги й опіки над новими українськими втікачами в Австрії та зокрема справу відкриття представництва ЗУАДКомітету у Відні. В Женеві д-р Ґалан взяв участь в конференції т. зв. Міжурядового Комітету Европейської Міґрації, з яким підписано умови в справі дальших грошевих дотацій для т. зв. ротаційного фонду ЗУАДКомітету для допомоги в переселенні. З цим Комітетом та з Високим Комісарем ОН для Втікачів обговорив д-р Ґалан справу 294 українців в таборі втікачів в Трієсті, який має бути зліквідований. ЗУАДК предложив свій плян переселення українців з Трієсту, — між якими є 45 старців і хворих. Існує можливість, що ці старші віком українці будуть переселені до Дому Старців ІРО в Парижі й ця справа була предметом нарад д-ра Ґалана в столиці Франції. — Інж. Созонтів та директор Дому о. Глясберґ робитимуть дальші заходи в цій справі, — головно в справі французьких віз. В Парижі, подібно, як і в інших осередках українського скупчення, д-р Ґалан відвідав місцеві українські установи та відбув наради з їхніми представниками в допомогових справах.

ЗДА домагаються випущення з СССР дружин американських громадян

Вашингтон. — Під час пресової конференції, що відбулася у середу в державному департаменті, пресовий урядовець сповістив, що ЗДА поновили своє домагання до СССР випустити жінок, що їх чоловіки є громадянами ЗДА. На запити закордонних кореспондентів підкреслено, що розмови відбуватимуться виключно про дружин американських громадян і не торкатимуться дружин громадян інших західних країн. З цим внеском виступив у Москві новий амбасадор ЗДА Ч. Е. Болен, під час двадцятихвилинної розмови з совєтським міністром закордонних справ В Молотовом. Державний департамент оминув відповісти на питання про імена і кількість осіб, що про них була мова. Одначе відомо, що ще в 1949 році представник З'єдинених Держав в Об'єднаних Націях заявив, що в Росії знаходяться 350 дружин американських громадян, яким совєтська влада не дозволяє приїхати до своїх чоловіків. Того ж року цю саму справу порушила Ф. Д. Рузвелт під час дебат Генеральної Асамблеї над положенням жінки в Росії. Тоді ж Асамблея ствердила, що затримування жінок-росіянок в СССР і розлучування їх від їхніх чоловіків становить порушення чартеру Об'єднаних Націй. За приблизними підрахунками, тепер в Росії перебуває біля тисячі росіянок — дружин чужеземних громадян, яким неможливо жити нормальним родинним життям, бо їм не видають закордонних віз. Особливо багато в Росії дружин британських громадян, хоч є і дружини французів та канадійців. Про відношення Молотова до предложень американського амбасадора немає ще відомостей, хоч здається, розмова відбулася в дусі взаємозрозуміння.

60,000 робітниць при плащах дістануть підвишку $5 тижнево

Ню Йорк. — Посередник у спорах між робітницями й працедавцями, при виробі плащів признав робітницям підвишку по $5 тижнево для 58,000 швачок в Ню Йорку й околиці. Це перша підвишка в ділянці виробу плащів і одягів від часу підвишки, признаної кравецьким робітницям одягів в листопаді 1950 р. Нова підвишка буде обов'язувати від 6 липня і вона оперта на дослідах про витрати на втримання життя. Юнія вимагала простої підвишки на 10 відсотків, але власники покликалися на недостачу контрактів, отже на послаблення бизнесу. Посередник заявляє, що він не руководився питанням, чи така підвишка справедлива, тільки підвищення життєвих коштів вимагає підвищення платні. Вирішення цієї підвишки промощує шлях для наладнання платні 80,000 інших робітниць, не охоплених теперішнім вирішенням.

106 жертв торнада

Вейко, у стейті Тексас. — Рятункові відділи робітників, що розпорпують звалища домів після буревію в центральній і західній частині стейту Тексас, залишили надію відгребати живими тих людей, що впали жертвою нещастя. Серед звалища найдено в цьому місті 96 небіжчиків, а загалом усіх жертв останнього торнада, що перелетіло понад Вейко, Сан Анджело в Тексасі й Колфакс у Луїзіяні, нараховують 106 осіб. Буревій шалів теж в Москоґі, у стейті Оклагома, одначе звідти нема вістей про загинулих. Загалом нараховують 30 знищених будинків у згаданих місцевостях.

ДОЛЛЕС ПРИБУВ ДО ІЗРАЇЛЯ НА ДВОДЕННІ РОЗМОВИ

Тел Авів, Ізраїль. — Секретар стейту Джан Фостер Доллес і директор Взаємної Безпеки Герольд Стассен прибули на дводенні розмови до Ізраїля. Наради в Тель Авіві стояли під враженням англо-єгипетського непорозуміння, що саме тепер загострюється. Ізраїльські літуни надармо чекали в повітрі на літак Доллеса, який змінив свій шлях, бо Доллес хотів побачити з літака споруди Суезького каналу. На літовищі в Тель Авіві вітали Доллеса тисячі народу з представниками уряду на чолі. Поліція зорганізувала велику охорону, бо боялася виступів комуністів, та їхніх попутників. Доллес відчитав заяву, в якій повідомив пресу, що він під час своєї подорожі хоче зібрати для президента Айзенгавера „інформації з першої руки", щоб можна було краще розуміти положення в тих країнах, по яких він подорожує. Після офіційних привітань — відбулася перша конференція, на якій американські представники більше слухали, а менше говорили. Комуністи зорганізували протестаційні віча, на яких говорили „про мир" та виступали проти візити Доллеса. В Тель Авіві протикомуністична молодь билася навкулачки з комуністами та кидала на них камінням.

Знову масова акція альянтської авіяції в Кореї

Токіо. — Сильні з'єднання альянтських турбо-бомбардувальників виконали вчора знову масовий налет на центр скупчення ворожих військ і ворожого постачання у віддаленні коло 60 миль від манджурського кордону. При цьому інтересно, що в тому часі, коли 200 альянтських літаків засипали бомбами ту комуністичну базу, ворожі літаки, які мають свою базу у віддаленні заледве кількох мінут лету, навіть не показались в повітрю. В інших зустрічах того дня два ворожі літаки були збиті. На наземному фронті приходило тільки до патрульної й розвідчої акції без більшого значення. Департамент оборони у Вашингтоні повідомив, що американські втрати в Кореї впродовж минулого тижня виносили тільки 53 вояки вбиті, поранені або пропавші, що становить найменші тижневі втрати від березня минулого року. Загальні американські втрати в Кореї від початку війни виносять тепер 24,010 вбитих, включно з тими, що опісля вмерли від ран, 100,324 поранених і 13,-122 пропавших.

Скликано нову конференцію великодержав в справі Австрії

Лондон. — З ініціятиви Британії на 27-го травня заповіджено нову конференцію представників ЗДА, Британії, Франції й Совєтського Союзу в справі мирового договору з Австрією. Подібні конференції відбувалися вже впродовж останніх чотирьох років і хоч було всіх понад 250 засідань, вони не дали жадного конкретного результату. Остання нарада відбулася в лютому ц. р. і тоді совєтські представники перервали переговори, бо альянти відмовлялися зняти з порядку нарад предложений ними скорочений проєкт договору. Підготовляючися до нової зустрічі, представники З'єдинених Держав, Британії й Франції відбудуть на початку наступного тижня окрему конференцію між собою, щоб устійнити свою тактику в дальших переговорах. Становище альянтів в поодиноких справах австрійського договору залишається незмінне, але вже тепер виявляється тенденцію не видвигати нічого такого, що могло б дати совєтським представникам причину до нового переривання нарад.

Комуністи перетяли телефонні лінії до Західного Берліну

Берлін. — Поштовий уряд Західного Берліну повідомляє, що східно німецькі комуністи перетяли всі телефонні каблі, що вели до західної частини міста. Залишилися тільки три каблі, але вони призначені для контрольних урядовців, а не для публіки. В Берліні твердять, що комуністи не бажають об'єднання Берліну, коли перетяли телефони, на яких направу треба б багатьох місяців праці, коли б комуністи погодилися на це. „Нойс Дойчлянд", комуністичний орган, заявляє, що треба збільшити зусилля, щоб не допускати до втечі на Захід із Східної зони. Про це пише Георг Шлолавт, секретар Народного фронту. Шлолавт наказав, щоб організувати віча вздовж кордонів, де вияснювали б шкідливість втечі. Але від 1 травня втекли на Захід вже 12,000 осіб, а в останніх трьох днях 3,208.

Стримують передачу програм „Голосу Америки" до латинських країн

Ню Йорк. — Сенатська підкомісія, що провірює працю радієвої програми „Голосу Америки" довідалася, що Вільям К. Джанстон, який зрікся становища голови відділу для заморських передач, скасував програми для країн Латинської Америки вже з кінцем поточного тижня. Таке зарядження припинить передачу протикомуністичних вістей в південно-американських країнах, де живе 160 мільйонів, як про це твердить керівник латинсько-американської секції „Голосу", Стефан Балданза. Сен. Борк Б. Гікенлупер, який діє як предсідник підкомісії, заявив, що він порекомендує тимчасове продовження цих програм, коли тільки повернеться до Вашингтону.

Згинули два літуни при досвідних вправах

Найгара Фоллс, Н. Й. — Військові літаки, гелікоптери й кораблі Злучених Держав та Канади дальше переводять пошукування за двома літунами, що пропали у вибуху літака, який находився у висоті 30,000 стіп над озером Онтеріо, відбуваючи пробний лет новим літаком, який мав летіти з швидкістю 2,000 миль на годину. Причини вибуху досі не ствердженo, ані не найдено слідів пропавших літунів. Новий літак, названий X-2, був побудований з сталі підприємства Бел Еркрафт. Пропавші літуни це головний пілот підприємства Джін Л. Зіґлер і літунський інженер Франк Валко. Вони попадали з „матірнього" літака Бі-50, який мав пустити до літання новий модель літака X-2. Бі-50 повернувся, а „дитина" пропала.

Протитуберкулічний лік не рятує усіх хворих

Вашингтон. — Д-р Роберт Дж. Андерсон з Федеральної Служби Здоров'я сказав сенаторам, що новий протитуберкулічний лік, ісоніязід, не справдив надій, що до нього прив'язували хворі на чахотку. „Деякі пацієнти, що рік тому танцювали з радости при винаході нового ліку, померли від того часу" — сказав лікар. Одначе він твердив, що новий лік дав лікарям в руки новий меч, щоб ним воювати проти недуги і що можна тепер вижидати нового й кращого ліку для підтримання боротьби. За його обчисленням число жертв туберкульози, що виносило 84,000 в 1930 р., зменшилось до 30,000 в 1951 р., одначе кількість випадків недуги залишається ще по 120,000 річно.

ЧЕРВОНІ В КОРЕЇ ВІДКИНУЛИ АЛЬЯНТСЬКИЙ ПЛЯН ЩОДО ПОЛОНЕНИХ

Токіо. — Комуністичні представники на переговорах в Панмунджом в справі перемир'я в Кореї відкинули вчора альянтські проти-пропозиції щодо контролі й опіки над тими полоненими, які відмовилися від репатріяції, зменшуючи цим знову надії на можливість швидкого перемир'я. Комуністичний представник в Панмунджом заявив, що альянтський плян є „рішучо не до прийняття". — Формальне відкинення альянтських пропозицій в Панмунджом попередила сильна кампанія проти тих пропозицій з боку комуністичної пропаґанди. Альянтські пропозиції були відповіддю на вісім-пунктову програму комуністів в цій справі. Комуністи, приймаючи в основі альянтський принцип тільки добровільної репатріяції, пропонували, щоб контролю й опіку над тими полоненими, які відмовляються від репатріяції, перебрала невтральна комісія, зложена з представників Швайцарії, Швеції, Польщі, Чехословаччини й Індії, щоб ті полонені залишились ще чотири місяці в таборах полонених після підписання перемир'я, щоб в тому часі комуністичні аґітатори мали право намовляти їх до повороту та щоб долю тих, які й після того відмовлятимуться від повороту, вирішила майбутня політична конференція, яка має відбутися після підписання перемир'я. — Альянти зі свого боку погоджувались на невтральну контролю й опіку над полоненими, але тільки не-корейцями, отже тільки над китайцями, домагаючись рівночасно звільнення всіх корейців. Вони теж вимагали з'ясування комуністичного становища щодо долі полонених в такому випадку, якщо б політична конференція не могла її вирішити. Комуністи, відповідаючи на ці альянтські домагання, твердили, що ці пропозиції „змагають до цілковитої зміни бази переговорів" і тому є „абсолютно не до прийняття". Рівночасно комуністи порозбирали й усунули шатра та інше устаткування, що були приготовані для виміни полонених ще тоді, як вимінювано хворих і поранених. Після вчорашніх нарад, на яких комуністи відкинули альянтські проти-пропозиції, комуністичні кореспонденти заявили альянтським, що усунення тих устаткувань є комуністичною відповіддю на ті альянтські пропозиції.

Знову справа недостачі амуніції в Кореї

Вашингтон. — Демократ з Вірджінії, сенатор Геррі Бирд запропонував шефові об'єднаних штабів, ген. Н. Бредлі представити справоздання цієї установи, в яких колибудь згадувалося про строк закінчення війни в Кореї. Документи такого змісту потрібні для вирішення неясних обставин, що викликали суперечку про недостачу амуніції на корейському фронті. Як відомо, були припущення, на підставі тверджень найвищих знавців, що війна в Кореї буде закінчена 30 червня 1951 року й це могло спричинити сповільнення в постачанні озброєння. Знавці бороняться запевненням, що вони говорили про це ще тоді, коли китайські комуністи не взяли участи у війні, що рішально змінило всі передбачування військовиків.

Повідомлення з корейської війни займають перше місце в світовій пресі

Лондон. — Повідомлення з війни в Кореї все ще займають перше місце в закордонних вістках світової преси — стверджено тут на конференції Міжнародного Пресового Інституту, в якій беруть участь представники преси 23 країн. В дальшому йдуть повідомлення про міжнародні організації в роді Об'єднаних Націй, Північно-Атлантійського Пакту й т. п. В американській пресі в ділянці закордонних повідомлень, після згаданих, найбільше місця віддано вісткам з Британії, Франції, Західної Німеччини, Італії, Канади, Японії й Австралії.

Дипломати підкреслюють стратегічну важливість Туреччини

Анкара, Туреччина. — Тут в міжнародних дипломатичних колах звернено окрему увагу на стратегічну важливість Туреччини для західної оборони, головно у зв'язку з британсько-єгипетськими суперечностями щодо Суезу та непевного становища арабських країн. Зокрема звертається увагу, що власне через Туреччину ведуть всі шляхи евентуальної совєтської інвазії чи то в напрямку Суезького каналу, чи до нафтових джерел на Близькому Сході. Крім того, Туреччина має найбільшу й наймодернішу армію в тому важливому стратегічному районі. Тому теж ці дипломати, як теж і деякі стратеги цілком не погоджуються з думкою Британії про загрозу для західної оборони без участи Єгипту в тій обороні та без відповідного забезпечення Суезу.

ВЗАЄМНІ ОБВИНУВАЧЕННЯ ЄГИПТУ ТА АНГЛІЇ

Каіро. — Полковник Ґамал Абдул Нассер подав до відома закордонних журналістів, що англійські війська від 3 квітня вбили в Єгипті 8 осіб та поранили 17 у 43 нападах на цивільне населення. Ця заява Нассера, що стоїть найближче прем'єра Наґіба, була відповіддю на обвинувачення англійського міністра Селвина Ллойда, який попереднього дня виявив, що єгипетське населення від 1 квітня 30 разів нападало на англійських вояків, які стоять у зоні Суезького каналу. Полковник Нассер заявив, що ревеляція англійського уряду була не в відповідній хвилі, він мав на думці те, що вона сталася саме під час побуту секретара стейту Доллеса в Каіро. Нассер заявив, що єгипетський уряд не повідомляв про напади англійських військ, щоб не впливати на хід переговорів, які тепер перервані. Він сказав, що його уряд і далі не повідомляє про ці напади свого населення. Нассер заперечив, що армія брала участь в організуванні нападів на англійське військо та твердив, що непорозуміння цивільного населення з окупаційним військом виправдані, а то тим більше, що це чуже військо стріляє до цивільних людей, вбиваючи їх без оправданої причини. Секретар стейту Доллес радив єгипетському урядові не загнювати відносин з англійцями, бо тоді була б утруднена посередницька роля ЗДА в англо єгипетському непорозумінні.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3. N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	6.50	Six months	6.50
На три місяці	3.50	Three months	3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

АМЕРИКАНСЬКО-БРИТАНСЬКІ РОЗБІЖНОСТІ

Можна уявити, як радіє Кремль тим, що тепер говорять та пишуть в Англії на тему американсько-британських взаємин. Але не важко збагнути теж і сум, який відчувають з цього приводу ті, що добачують можливість перемоги демократії в її змагу з кремлівським тоталітаризмом та московським імперіялізмом тільки в згоді та в тісній кооперації усіх демократій, а в першу чергу З'єдинених Держав та Великої Британії.

Двічі довелось ЗДА рятувати свободу в Европі й через те брати участь в двох світових війнах. Було це теж рятування Англії та її сили і престижу в світі. Скільки цеї свободи врятовано й в яких країнах, це вже інша справа. Головне, якими мотивами керувалась Америка і до чого змагала. Рятувати свободу доводиться Америці й тепер, в обставинах, створених „холодною війною", спричиненою совєтською агресією. На З'єдинені Держави впав тепер навіть провід у боротьбі вільного світу з цею агресією, хоч вони собі цього не бажали.

Як пригадуємо собі, в час другої світової війни, коли з демократіями було дуже круто, тодішній британський прем'єр Винстон Черчил, заявив, що Англія перевтомлена світовим проводом та що вона готова передати його в інші, сильніші руки, себто в руки ЗДА. Так воно на ділі сталося, не зважаючи на те, що як війна покінчилась альянтською перемогою, той самий Черчил заговорив про силу Англії вже іншим тоном. Та чи можна було надіятись чогось іншого від такого великого патріота та оборонця цілости британської імперії, яким був і є Черчил? Він рятував британську імперію, як говорив про передачу світового проводу в американські руки, він рятує її і нині, коли хоче кінчити свою політичну кар'єру світовим миром, в якому було б забезпечене її існування. Явище природне й зрозуміле. Тільки питання, чи спосіб, який Черчил тепер вибрав, веде до цілі. Британський прем'єр, покликаючись на свій довголітній політичний досвід, вірить, що тепер пора договоритись з Москвою і запевнити мир бодай одній ґенерації. Він так сильно в це вірить, що пішов навіть проти ген. Айзенгавера і домагається конференції з Кремлем не ставлячи Москві ніяких передумов. Як знаємо, ген. Айзенгавер не є проти такої конференції, він тільки домагається від Кремля „діл", себто доказу, що він дійсно змагає до миру. Будучи в проводі вільного світу, ген. Айзенгавер не хоче, щоб ще і тим разом Москва одурила Америку та демократії, як це було в Потсдамі, Тегерані, чи Ялті, ні теж не хоче збуджувати в масах без усякої ґарантії нові фальшиві надії, що з Кремлем можна таки зговоритись в справі миру і свободи в світі.

Пропозицію Черчила прийнято в Вашинґтоні „холодно". Ще холодніше приймуть цілком певно критику американської закордонної й економічної політики, Конґресу, а навіть і Конституції ЗДА, яку повів в англійськім парляменті бувший британський прем'єр, Клемент Атлі. Якщо б тільки на „холоді" скінчилось . . .

Добре сталося, хоч цілком припадково, що в такому напруженому моменті заговорив б. президент Труман, взиваючи всіх громадян країни стояти твердо при президенті як тій особі, що „є творцем закордонної політики наймогутнішої нації в світі". Також добре, що появилася тепер спільна заява визначних британців та американців, як пересторога для ЗДА та Британії щодо ваги різниць у їхньому відношенні до Совєтів. Замітне, що ті визначні особи довго студіювали ті різниці й опублікували їх в книжці вже тому кілька місяців, очевидно в такому намірені, щоб над ними в обидвох країнах добре думали і таким чином не допускали, щоб через ті різниці дійшло між Америкою і Британією до серйозного напруження.

Так, як тепер справи маються, то „голос Европи", який мав би представляти Черчил, є за угодовством, за уступками Москві, що подібні до тих, що їх дістав Гітлер в Мюнхені. Це теж було рятуванням миру. Мюнхен одначе миру не врятував. Не буде миру в світі теж і тепер, поки не буде знищений постійний ворог справедливого миру — Кремль.

Юнії й колективні умови праці

Під час кількох останніх страйків виникла знову проблема юній та колективних умов праці між зорганізованим робітництвом і працедавцями. У зв'язку з цим департамент праці опублікував деякі вияснення, що заслуговують на окрему увагу.

Безпосередньо перед першою світовою війною працедавець ще мав право звільнити робітника з праці, якщо той приступив до робітничої організації чи професійної спілки. Дуже часто траплялося, що вступаючи на працю, робітник складав приречення, що він не належатиме до робітничої організації. В таких обставинах існували величезні труднощі для організації робітництва на професійній базі. Такі обставини існували дуже довго, практично аж до 1938-го року, коли ухвалено відомий Акт Норріса-ЛяҐвардії, т. зв. Акт Проти Судової Заборони, попереджений Актом Ваґнера про робітничі відносини в 1935 році. Це мало рішальне значення для дальшої організації робітництва та робітничого законодавства. Коли в 1913 році робітничі організації мали тільки не цілих три мільйони членів й коли тільки один робітник з-поміж 15 належав до робітничої організації, то сьогодні загальна кількість членів робітничих організацій виносить коло 16 мільйонів, отже приблизно кожний третій робітник є зорганізований.

Праця робітничих організацій, яка раніше обмежувалась майже виключно до боротьби за кращу платню та скорочення годин праці, сьогодні поширена майже на всі ділянки життя. Сьогодні вона охоплює вже забезпечення на життя й від випадків, програми здоров'я й старечих пенсій, юнії вдержують доми для старців, вакаційні й відпочинкові оселі, фінансують мешкальні доми, ведуть широку культурну й харитативну діяльність і т. п., не кажучи вже про повне охоплення ними всіх справ у відносинах між робітництвом і працедавцями.

Впродовж останніх 40, головно 20 років, в Конґресі З'єдинених Держав переведено низку законів, щоб створити відповідну рівновагу між зорганізованим робітництвом і працедавцями, створюючи рівночасно законні можливості посередництва в спорах між ними. Сьогодні вже є безліч конкретних доказів, що розвиток робітничих організацій та відповідне законодавство для нормалізації відносин між працедавцями й робітниками причинилось у великій мірі до загального розвитку країни та постійного збільшування її добробуту.

До найважливіших справ у відносинах між робітництвом і працедавцями належить без сумніву проблема колективних договорів. Більшість тих колективних договорів, від часу, як їх визнав закон, підписується на підставі безпосереднього порозуміння між підприємствами й юніями. Проте, велика частина таких договорів могла бути підписана тільки за посередництвом передбачених законом відповідних установ чи осіб. В основі посередником в спорі між юнією й підприємством може бути кожна особа, на яку погоджуються обидві партії. Все ж таки федеральний уряд затруднює групу досвідчених посередників, що стоять завжди до безплатного розпорядження підприємців і робітників.

Організація урядового посередництва в непорозуміннях між працедавцями й робітниками почалась вже майже 75 років тому, але вона почала поступово здійснюватись щойно від 1913-го року, коли при федеральному уряді створено окремий департамент праці. Після того майже не було сесії Конґресу, на якій справам робітництва не приділювано б відповідної уваги, після чого й ухвалювано відповідні закони. Першим федеральним робітничим законом, який захищав робітничі юнії, був т, зв. Акт Залізнодорожних Робітників, ухвалений в 1926 році. Цей закон давав урядові ґарантії колективним умовам праці залізничих робітників. Піля того ухвалено низку інших законів, між ними й відомий Акт Робітничих Відносин в 1935 році, який формально потвердив право робітників організуватись і підписувати колективні умови праці при допомозі вибраних ними посередників. На підставі того ж закону була створена Рада Робітничих Відносин, яка мала право, в потребі при допомозі суду, вимагати від працедавця припинення його анти-юнійної активности й наставлення.

Цей закон доповнено опісля черговим Актом Тефта-Гартлі з 1937-го року, в якому заборонено не тільки „нечесні практики працедавців", але теж і „нечесні практики юній", створюючи цим необхідний баланс у відносинах між працедавцями й робітниками. Одною з найважливіших постанов того нового закону вважається скасування т. зв. „закритих фабрик" а кожну, навіть добровільну умову між працедовцем і юнією, в якій передбачується затруднення тільки тих робітників, що належать до юнії, вважається протизаконною.

Очевидно, що такий розвиток ще не є завершений та існує ще багато можливостей змін і доповнень в робітничому законодавстві. Проте, яким шляхом цей дальший розвиток і не пішов би, право колективних умов праці вже встановлене й належить до офіціяльної урядової політики в робітничих справах.

Іван Кедрин

Комасація чи парцеляція?

Ці два чужі слова в заголовку статті — походять з сільсько-господарського словництва. В політичному розумінні це значить: „Лучитися чи ділитися"?

Мова про той табір наших людей в ЗДА, які самі себе називають прихильниками УНРади та піддержують її словами і — рідше — ділами.

Тема заактуалізувалась у зв'язку з останніми атаками на провід УКК. У спокійнішій ближчій аналізі з критики вийшла і самокритика: Чому на політику УКК та його окремі дії не мають більшого впливу члени Політичної Ради, які є (кажім вищезгаданою термінологією) прихильниками УНРади та яких є стільки, що вони той вплив м о ж у т ь мати? З усіх відповідей на це цікаве питання безумовно найширше охоплює проблему і найглибше входить в її суть ствердження: табір прихильників У. Національної Ради в ЗДА є тепер так страшенне розпорошений, поділений на стільки груп і групок, що в сумі — ослаб. Повторюється стара правда: не скількість, а якість рішає у політиці. Радість з одержання на 5-му Конґресі Українців розмірно дуже поважного числа заступників в Політичній Раді (за принципом, щоб були там представники всіх існуючих в ЗДА політичних груп, Союзів та часописів) торкалася похвального принципу і поважної цифри. Очевидно, коли б у с і ці делеґати були активні, своїм інтелектом, серцем і душею віддані установі, працювали в ній і здобували собі в ній повагу до своїх осіб і своїх організацій, що їх заступають, то й цілий табір УНРади в ЗДА зискав би на повазі і голос того табору в УКК був би сильний, якщо не вирішний. Але так воно не є. Ані всі делеґати персонально своїм політичним стажем і повагою не стоять на найвищому щаблі, ані не всі вони прикладаються до завдань УКК так, як треба би, ані теж далеко не всі організації, що стоять за ними, викликують до себе повагу чисельністю членів, громадським активом та дійсною роботою. І тут наче автоматично підсовуються дальші логічні запити: Чи не забагато тих УНР-івських організацій в Америці? Чи таке розмноження їх помагає справі Державного Центру УНР і взагалі справі української державности, чи може вже шкодить їй? Ці сумніви продиктували одному з учасників-дискутантів на одному з недавніх політичних дискусійних вечорів в Ню Йорку турботливий запит: Чи може не було би добре, щоби численні існуючі в ЗДА організації прихильників Української Національної Ради почали комасуватися?! Автор цих рядків, піддержуючи у 100% суґестію того громадянина і признаючи повну слушність, що УНР-івських організацій в Америці є тепер забагато і що справі української державности вийшла би на добро їх повна чи частинна „комасація", звернув одночасно увагу, що акуратно в той сам день і час зараз тільки через вулицю відбувався з'їзд, який покликував до життя ще одну, досі в Америці неіснуючу політичну організацію, що зараховує себе теж до табору УНР. Значить — у життьовій практиці в Америці йде покищо не до комасації, а парцеляції, не до лучення співзвучних політичних сил, а до розділювання їх на дрібні групи й групки.

Хтось скаже: „Ага, коли він має вже с в о ю організацію, то не хоче, щоби були інші!" Пригадаймо деякі факти: Тому несповна 4 роки, коли тільки нахлинула до ЗДА найбільша хвиля нової іміґрації, знайшовся гурт людей, що висунув думку: а) Політичне обличчя українців в Америці повинно бути чітко окреслене політичними організаціями; б) тому політична диференціяція (зрізничкування) громадянства є в принципі явищем позитивним і корисним та для пропаґанди української справи в ЗДА необхідним; в) тому, що завдання українців в Америці є інші, як в Европі, було би помилкою „дублювати" тут всі політичні організації, існуючі на европейській еміґрації. Виходячи з того „абв" згаданий гурт осіб, що до нього належав і автор цих рядків, заходився творити таку ідеологічно-політичну організацію, яка — відкидаючи назви існуючих політичних партій в Европі — охоплювала б активних діячів, приналежних в Европі до різних отих партій плюс безпартійні, об'єднюючи всіх на найширшій плятформі демократичного центру й піддержування своєю пропаґандою в Америці принципів українського державницького традиціоналізму та леґалізму влади, себто тих принципів, що їх заступає Державний Центр УНР. Потреба такого зорганізованого демократичного центру накидалась тому, що вже існували в ЗДА зорганізовані табори націоналістичний (в його обох відламах) та комуністичний, себто обидва крайні крила, не згадуючи вже навіть про досить тоді ще голосних комуністичних підголосків, так званих радянофілів. Думалося охопити одною організацією громадян, що належали або симпатизували з патріотами УНДО, УНДС, УРДП і СЗСУ — заходючись майже одночасно біля створення верхівки, що охоплювала б і соціялістів-не марксистів і націоналістів, що піддержують Центр УНР. Згодом, були думки, чимало соціялістів і націоналістів могли б опинитись навіть у спільній організації, бо доктрини затираються і тратять значення при спільній конкретній роботі, а в Америці велетенське поле для практичної роботи та мінімальне для доктринерства.

Треба нині одверто ствердити, що ці задуми скінчилися повною невдачею. Правда, створено організацію, в якій опинилися колишні члени й прихильники двох вищеназваних европейсько-еміґрантських партій. Але третя з них, хоч спершу прихильно переговорювала, в останній хвилині — „відскочила" та згодом заснувала свою власну організацію в ЗДА. Також друга група, хоч її колишні европейські члени в більшості створили оту нову організацію — СУНД — тут таки створили ще „свою". організацію, УНДС. Оформились теж соціялісти, поруч із якими існує ще окрема демократично-ліберальна політична організація „Вільна Громада", майже з тим самим активом. Одна з новостворених організацій дістала амбіцію підпорядкувати собі ще організації підсовєтських в'язнів та молоді: досвід вже виказав безсумнівно, що воно не виходить на добро ані цим аполітичним організаціям, ані самій цій політичній групі, яка має більші амбіції від числа активу й можливості дати поважних людей до поважної праці аж на кількох відтинках. Коли ж тепер повстала ще одна зорганізована політична група, яка — як нам усім це знаменито відомо — розпоряджає теж фактично мінімальним здібним до праці активом, то в сумі дістається і хаос і враження оперування фікціями. Додаймо до того, що існує ще організація, що об'єднює всі Т-ва Сприяння Національній Раді, існував та завмер т. зв. Демократичний Бльок та існує Порозуміння Політичних Груп, що його постанови розбігались інколи із практичними наслідками (поведінка делеґатів в УКК), ну й існує ще окремо Представництво УНРади. Образ направду невеселий. І коли хтось із прихильників УНРади тішиться, що „нас так багато", то не має ніякої підстави тішитися. Може і є багато, але справжня сила того „багато" стоїть у відворотній пропорції до скількости назв: коли б цих назв було менше, то і сила була б більша.

Найгірше, що тверезо оцінюючи справи, треба бути песимістом: Український ґін до ґетта й українські одиничні амбіції мати „свою" партію, групу, кліку, такі великі, що не можна сподіватися на швидку „комасацію". Покищо як сказано, йде дальше процес „парцеляції" — на велику радість ворогам всієї української державної справи та зокрема ворогам і противникам УНРади.

Адам Ґідь

РЕКЛЯМА Й ПРЕСА

II.

Ми могли б не звертати уваги на всі комічні витівки модерної комерційної реклями, проходячи над ними з усмішкою, якби не взаємний вплив преси й комерційної реклями, та їхнє відношення до свободи взагалі й свободи преси зокрема.

Лінколн Стеффенс, визначний журналіст часів Теодора Рузвелта, присвятив немало часу на роздумування над цією проблемою і був вражений своїм власним заключенням, що типовий американець схізофренік — роздвоєна особистість. Ліва рука, мовляв, не знає що робить права, а шляхетні ідеали волі й особистої свободи, проречені Батьками Американської Революції, находяться у вічному конфлікті з ґрізними фактами безперечної корупції щодення. Стеффенс ствердив, що великі підприємства псують політиків і пресу, заставляючи звичайну сіру людину жити за свого року дволичною етикою.

Факти, що привели до Стеффенсових заключень, походили із знаменитих кампаній 1902—1912 років, коли такі славнозвісні журнали як Колієрс, МекКлюрс, Еврібадіс виступали проти хабарництва в міських адміністраціях, фальшування харчевих продуктів, босизму, патентованих ліків тощо. Президент Рузвелт назвав цю кампанію „громадженням г р я з ю к и", але помимо його браку симпатії до цілої справи, кампанія проробила велику роботу. Крім наглядних вислідів, як законодавство, що наводило порядок в цих ділах, кампанія поставила перед очима публіки знаний, але до того часу невисловний факт, що не все було в порядку в Святині Преси, зокрема в одній її наві — у відділі комерційної реклями. Виходило, що рекляма й люди, що стояли за нею, старались впливати на редакційні напрямні преси, намагаючись зискати її для попирання комерційних інтересів, а також обманюючи наївну частину публіки неправдивими реклямами.

Треба сказати, що нелегко писати на цю тему, якщо хочеться начеркнути правдиву, об'єктивну картину. Цілком природно, якщо комерційні аґенції дійсно стараються впливати на пресу, вони не схильні подавати це до загального відома. З наявних матеріялів, ми маємо до вибору між опініями з двох джерел: з особистих споминів огірчених журналістів, які дещо переяскравлюють випадки корупції в пресі, та з матеріялів поодиноких конґресових комісій, що досліджували різні обвинувачення корупції в керівництві великими підприємствами. Треба сказати, що всі ці матеріяли, помимо їхнього великого числа, не дають остаточної й задовільної відповіді на питання, скільки саме цієї корупції та який її дійсний вплив.

Одначе, залишається факт, що американська преса останніх років якщо вже не згадувати про випадки корупції з-перед 50 років, завинила в деяких випадках неетичним поступуванням. В короткій статті годі навести навіть дрібний відсоток таких випадків і це не пуста журналістична фраза. Матеріяли Федеральної Комісії для Торгівлі, яка досліджувала відношення великого промислу до свободи преси та інші споріднені питання, заповнили 52 грубі томи. Там згадується тисячі часописів, більшістю провінційних, що займались неетичними практиками в періоді між закінченням першої світової війни й 1934 роком, коли урядувала ця Комісія.

Загалом (для цілей нашої статті), вплив великого промислу на пресу можна поділити на три великі групи: 1) намагання промислу впливати на редакційну політику часописів, вживаючи шантажу в формі загрози непоміщування оголошень в даних часописах, 2) старання в напрямі скупчення передовсім провінційної преси, в руках великих промисловців, засобами закупу часописів і організування їх в газетні концерни, 3) ширення неправдивих, тенденційних і шкідливих інформацій, спрямованих на обманення публіки, в цілі збуття товарів.

(Продовження на ст. 3-тій)

М. Гринько

1933

(1)

Жив я тоді в Харкові. Літом 1932 року мене було переведено з установи, в якій я працював старшим інженером-економістом, до Обласного Комітету Заготівель при СТО (тобто, Рада Праці й Оборони). Керівником цієї установи був комуніст Нус Соломон Абрамович.

Уже перша моя розмова з Нусом зробила на мене неприємне враження. Як довідався я згодом, Нус бувши малописьменним к р а м а р е м, завдяки спершу, з одного боку підхалимству, а з другого — амбітности, а подруге, завдяки партійному квиткові, який в совдепії іронічно називали „хлібною карткою", далі завдяки ревній, довготривалій праці в ЧК (Чрезвичайка — Чека, пізніше ҐПУ), зайняв командні пости. Довгий час був секретарем партійного комітету в різних районах, і, нарешті став керівником установи, що мала завдання стягати харчові податки зі селян.

З доручення Нуса, я повинен був виявити харчові ресурси области. На підставі офіційних відомостей, одержаних з районових виконавчих комітетів про кількості обробленої в цьому році землі та наявної врожайности окремих культур, затверджених норм харчування, потреб на засів тощо, я й склав балянса харчових продуктів по області, передбачивши в нім можливі лишки для здачі в державу.

Вже на другий день Нус викликав мене до себе в кабінет.

— „Ваш балянс не ґадіться!"

— „Чому, Соломоне Абрамовичу?!" — питаю я здивований.

— „Виведені вами кількості харчових продуктів, як завдання здачі державі занадто малі. Ми мусимо взяти з области більше!"

Щоби підоперти свої слова, він вийняв із шухляди стола листа й прочитав мені. Лист цей надіслано було з Обласного Комітету Всесоюзної Комуністичної Партії большевиків. У нім було зазначено, скільки різних культур (хлібів) повинна дати наша область державі.

— „Соломон Абрамович! — промовив я обережно. Тут стала якась помилка! Прошу вас порівняти загальні числа збору, підраховані мною, на підставі офіційних відомостів, з вимогою обласного партійного комітету. Якщо вимогу комітету повністю задовольити,, то населення через дватри місяці залишиться без харчів, виникне голод, хто тоді буде винен? Нас же з вами тоді покарають. Тут явна помилка в числах партійного обкому.

— „Ви мене будете вчить, що й як мені робити!" — розлючено вигукнув Нус. — „Числа кількости здачі продуктів дані облисним парткомітетом — директива партії й уряду. Вони знають, що їм треба робити. Не нам з вами їх учити! Ми ці числа мусимо за всяку, кажу, ціну виконати".

Заспокоївшись, Нус наказав мені взяти числа кількостів харчових продуктів одержаних із обл. парт. кому, зробити розкладку яких саме культур і на який район скільки припадає та підготувати розпорядження районовим комітетам заготівлі, які мусять ці пляни виконувати, розіславши їх по селах.

Мені зненацька шибнула думка: „А може, в моїх підрахунках трапилася десь помилка?.. Треба перевірити!"

Узяв я мовчки директиву обл. парт. комітету з так званими контрольними числами здачі хлібопродуктів і мовчки вийшов. Докладно перевіривши свої підрахунки переконався, що помилки в мене не було. Отже директива обкому партії, а в такий спосіб уся партія, а в тому числі й її головний заправило — ґенеральний секретар ВКПб Сталін — свідомо штовхали населення области на явну голодову смерть!!!

Що було робити? Невже ж я мушу прикладати своїх рук до цієї очевидної грабіжницької справи, що буде зроблена в „законний" спосіб і безкровно буде знищено силусиленну людности? До цієї нелюдської роботи я не міг узятись.

Наступного дня, зайшовши до кабінету Нуса, я заявив йому, що свої підрахунки я перевірив — вони цілком вірні, ніде жадної помилки, а щодо виконання директиви обласного ком-ту партії, то в наслідок того, що вона наражає населення области на явну голодову смерть, своїх рук прикладати не можу. А тому, прошу — або написати до обласного парт. комітету листа про перегляд директиви, або... звільнити мене з роботи.

Нус на цей раз не підскочив; сидячи за столом він, то бліднів, то червонів зі злости.

— „Вам ніхто не дав права перевіряти постанови комуністичної партії керованої соратником Леніна — товаришем Сталіном, який і знає що робить і не питатиме вас, як йому робити!" — процідив він крізь зуби, оббризкуючи слиною папери на столі. — „Директива партії — закон! Вона обміркована, обґрунтована й не може бути не вірною. Я ще раз наказую вам взятися до роботи й зробити розкладку!"

— „Я робитиму розкладку так, Соломоне Абрамовичу, як мені підказують мої фахові знання справи — сказав я йому й вийшов з кабінету.

Мені стало цілком зрозуміло, що тут діє якась чорна рука, а тому треба вирватися з цієї установи.

А був тоді в ужитку закон, що працівники бажаючи з якихось причин залишити працю, конче мусіли своє бажання про звільнення з праці обґрунтувати, упідставнити та подати про це заяву керівникові установи не менше, як за два тижні часу.

Того ж таки дня, я написав прохання звільнити мене з праці — вмотивувавши причини. Заяву здав секретареві під розписку.

Минуло декілька днів, а Нус не викликає мене. „Невже ж, — думаю собі — погодився Нус із моїми міркуваннями й вияснює справу в обласному партійному комітеті?"

Коли довідуюсь, що Нус виїхав десь на район. Я продовжував свою роботу з розкладкою хлібоздачі. Дванадцятого дня від моменту подання моєї заяви, приїхав Нус. Тож я й вирішив нагадати йому про свою заяву. А відтак написав, як і належало, згідно з формальністю, другу заяву, попереджуючи, що залишилось ще два дні. І, що, коли ці два дні минуть, я матиму право залишити працю сам.

В кінці робочого дня Нус викликав мене й зажадав показати наслідки моєї роботи за ці два тижні. Я показав, пояснивши йому, що розподіляю по районах кількості хлібопродуктів і фуражу, згідно з добутими моїми підрахунками.

— „Як?.. Хто вам казав це робити?! — визвірився на мене Нус.

— Дванадцять днів тому я подав був вам заяву, в якій зазначив, що розкладку робитиму згідно з моїми розрахунками. Або, коли б ви не згодились на це, я просив звільнити мене з праці, спокійно відповів я йому.

Повезло мені тоді, як ніколи. Виявилось, що секретар-комсомолка, забула своєчасно дати Нусу мою заяву, стала виправдуватись, що одержала її від мене лише кілька днів тому, коли він, Нус, був у службовому відрядженні. Ось тут я й запанував над ними витягши з кишені розписку секретаря й довівши неправдивість її пояснень.

Нус, мотався по кабінеті. Влетіло й секретарю-комсомолці. Пірвавши мої заяви, наказав знову розробити негайно кількості обкомівської директиви, як контрольні завдання хлібоздачі по районах. Пригрозив мені, що матиму неприємності, якщо настоюватиму на своєму.

Наступний день був вихідний (відпочинковий), бо неділі тоді в нас не було: працювали за шостиденкою. Тобто: п'ять день працюємо, а на шостий — відпочиваємо, себто маємо „вихідний". Це робили на те, щоб відбити в населення охоту ходити в неділю, як вільний день, до церкви. Отже залишався ще один день — чотирнадцятий. Нус прийшов зранку, побув в установі зо дві години, а потім вийшов і до кінця дня не приходив.

(Закінчення буде)

ДО СПРАВИ ПЕРЕГОВОРІВ УКК З АМЕРИКАНСЬКИМ КОМІТЕТОМ ВИЗВОЛЕННЯ ВІД БОЛЬШЕВИЗМУ

Лист голови Українського Конгресового Комітету Америки проф. Л. Добрянського до голови Американського Комітету Визволення від Большевизму, Адмірала Леслі Стівенса

У зв'язку з місією Конгресового Комітету до Европи в справі з'ясування можливостей вступу до Координаційного Центру Анти-Большевицької Боротьби та у зв'язку з акцією в цій справі Американського Комітету Визволення від Большевизму, проф. Л. Добрянський, як голова Українського Конгресового Комітету, звернувся 10 квітня ц. р. до голови Американського Комітету, Адмірала Леслі Стівенса, з обширним листом. В своєму листі проф. Добрянський подає огляд цілої акції та закінчує його певними пропозиціями.

З огляду на обширність цього листа, деякі менш істотні місця передаємо в скороченні, натомість засадничі тези в дослівнім перекладі.

На вступі проф. Добрянський стверджує, що Український Конгресовий Комітет, як організація американських громадян українського роду, мав серйозне та щире бажання співпрацювати з Американським Комітетом Визволення від Большевизму (первісна назва: Американський Комітет Визволення Народів Росії), уважаючи, що праця Американського Комітету, в її кінцевих цілях, має життєве значення для Америки, для України, як теж для світового замирення.

Тому Український Конгресовий Комітет, як представництво льояльних громадян Америки, щиро хотів зробити все, щоб створити один фронт для боротьби з большевизмом.

Одначе, сьогодні справа виглядає так, що бажаного успіху в цім напрямі не осягнено. Тому є вказаним зробити огляд та оцінку всіх зусиль і перешкод, що Український Конгресовий Комітет зустрів на цім шляху.

Далі проф. Добрянський подає в хронологічному порядку найголовніші факти, що заіснували у зв'язку з місією Українського Конгресового Комітету до Европи.

Передусім, проф. Добрянський торкається того періоду, коли Американський Комітет Визволення Народів Росії очолювали п. Евген Лайонс та його співробітник і, впродовж довшого часу, директор філії Американського Комітету в Европі, п. Ісаак Дон-Левін. Українській еміграції були добре відомі політичні погляди й симпатії пп. Лайонса та Дон-Левіна, ворожі визволенню України. Ці погляди виключали можливість будь-якого порозуміння чи співпраці між Українським та Американським Комітетами.

Надії на цю співпрацю зросли, коли на чолі Американського Комітету став адмірал Аллан Кірк. Український Конгресовий Комітет готовий був взяти на себе місію подорожі до Европи, щоб там, з відповідальними чинниками українського політичного світу, обговорити справу можливої співпраці з Американським Комітетом. Відхід Адмірала Кірка з Комітету затримав справу місії до Европи.

На чолі Комітету став адмірал Аллен Стівенс. Український Конгресовий Комітет, розпочавши працю з попереднім головою Американського Комітету, проявив готовість продовжувати її далі. Відбулося кілька зустрічей з адміралом Стівенсом, які, здавалось, наближали можливість співпраці.

Між тим, у Мюнхені, Координаційний Центр Анти-Большевицької Боротьби (КЦАБ), — твір Американського Комітету, несподівано оголосив статут своєї організації. Цей статут показав, що КЦАБ є подуманий, як організація з перевагою російських імперіялістів і співробітництво з ним для неросійських народів є виключене.

Одначе, голова Американського Комітету адмірал Стівенс уважав, що шлях до співпраці і наладнання відносин в середині КЦАБ-у є відкритий та можна буде якось наладнати співпрацю. Він теж зазначив, що місія Українського Конгресового Комітету до Европи може глибше з'ясувати справу і дати позитивні наслідки.

Беручи на увагу ці заяви, делегація Українського Конгресового Комітету відлетіла до Европи, щоб дати доказ, як можна було, найбільше доброї волі до співраці з Американським Комітетом.

В Европі відбулась зустріч делегації зі всією українською еміграцією, в особі її найчільніших представників, при чім в низці нарад обмірковувались ті засади, на яких можлива була б співпраця з Американським Комітетом та участь у КЦАБ-і.

І в цей момент, знову несподівано, з'явилась публічна заява Американського Комітету, яка глибоко вразила і образила національне почуття українців, викликавши гостре роздратування серед українців в цілому світі. Це — відома заява Американського Комітету, що ставить цілий самостійницький табор та історичну боротьбу українського народу за свою державну незалежність нарівні із штучно сфабрикованою про-російською організацією „федералістів". Спосіб появи тієї заяви Американського Комітету та її моральне тло — всім занадто добре відомі.

Ясним є, що це був ніж в спину Українського Конгресового Комітету, зручно підготований русофілами в лоні Американського Комітету, щоб сторпедувати всякі українсько-американські розмови для створення одного антибольшевицького фронту. Російські імперіялісти свою ціль осягнули.

Налагоджені конференції українських політичних груп свою працю припинили.

Серед таких обставин делегація Конгресового Комітету повернулась додому.

В часі першої зустрічі після повороту з головою Американського Комітету адміралом Стівенсом, делегація з'ясувала своє намагання, як американських громадян і як українців, причинитись до створення антибольшевицького фронту. Рівночасно зазначила, що внутрі Американського Комітету діють сили, які унеможливлюють участь українців та інших неросійських народів у цій великій справі, тому вся відповідальність за невдачу спадає на Американський Комітет.

На закінчення свого листа, як висновок з нього, проф. Добрянський, в імені Українського Конгресового Комітету до голови Американського Комітету адмірала Стівенса з такими пропозиціями.

„Маючи завжди на увазі високий обов'язок бути непохитним і гідним у своїй льояльності до національних інтересів Америки, виявляючи добру волю та щире бажання, щоб Американський Комітет дотримувався американських традицій і принципів і, навівши незаперечні докази про контролюючі сили внутрі Американського Комітету, які треба уважати загрозливими для безпеки Америки, Український Конгресовий Комітет предкладає нині на увагу Американського Комітету наступні пропозиції:

1) Щоб Американський Комітет прийняв або відкинув остаточно і рішуче нижченаведені засади, що мають стати основними, для контролювання Американського Комітету і його Мюнхенської Філії у відношенню до безсумнівно умандатованих українських та інших неросійських еміграційних організацій:

а) повне усвідомлення та визнання історичної боротьби, нині поневолених Совєтським Союзом, українського та інших неросійських народів за свою національну і державну незалежність.

Ця боротьба найкраще виявляється у вільнім світі повною солідарністю, яку заняли до неї всі справжні українські та другі неросійські еміграційні, політичні та культурні організації.

б) побудова й утримування діючого центру, що буде складатися з дійсних репрезентантів українських та інших неросійських груп. Той центр, рівнобіжно з окремим та незалежним центром російських угруповань, буде творити антикомуністичний фронт, бажаний для Американського Комітету та Українського Конгресового Комітету, спосібний мати власну ініціятиву та операційну успішність.

2) Щоб склад управи Американського Комітету в скорім часі був змінений та, щоб до нього входили лише безсторонні американці, відомі зі знання тих життєвих справ і вільні від впливів російського імперіялізму. Оба панове — Лайонс і Левін, — як уроджениці Росії, є помітно під цим впливом; вони надто дискредитували себе політично, щоб могли працювати в Американському Комітеті, або і надальше зв'язувати свої прізвища зі згаданим Комітетом.

3) Ці умови пропонується формально приняти або відкинути до 30 квітня 1953 року.

З метою конструктивної праці і завершення розпочатої справи, Український Конгресовий Комітет, після приняття вищезгаданих пропозицій, готовий приступити до негайних переговорів з Американським Комітетом, і то найкраще з усіма членами новоутвореної Управи.

Якщо ж ця справа не буде задовільно розв'язана до 30 квітня 1953 року, то для Українського Конгресового Комітету не залишиться іншого шляху, як опублікувати цілий рекорд і подати всю справу до відома американського народу.

Якщо б Український Конгресовий Комітет не поступив так, то це було б недотягнення з боку його членів, як льояльних американців, дбати про безпеку Америки в її загальній боротьбі проти російсько - комуністичної агресії та імперіялізму . . ."

-o—0—o-

Відповідь на цього листа наспіла від адм. Стівенса в дні 20-го квітня й в цій справі ведуться дальші заходи.

Часопис „Свобода" повинен знаходитися в кожній українській хаті!

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(За совєтською пресою)

„ПІД РАДЯНСЬКОЮ ЗОРЕЮ"

„Радянська Україна" друкує два листи: один від Юрія Личука, що живе в Канаді, і другий Юстина Личука, „голови колгоспу" „Перше травня" в селі Стецева Снятинського району, Станиславської области. Юрій Личук нарікає на життя в Канаді, де його арештували за страйк і за домагання більшої заробітної праці. Не так пише його тезко з колгоспу. „Не те у нас тут зараз, під зорею Радянської влади! Живемо, Юрій, щасливо і радісно! Нове життя будуємо. Врожаї достатку і щастя колосяться на рідній землі". Мова й стиль цього листа свідчать, що його не писав галицький селянин, бо ж у Галичині ніхто не говорить „дорогий Юрко", тільки „дорогий Юрку", (цей голова колгоспу постійно не вживає кличної форми, він пише: приїхав би ти, Юрко", а також вживає слова „зараз" замість „тепер"), — тому сміло можна твердити, що цього листа написав хтось із редакції „РУ", щоб баламутити наших людей словами про „квітуче життя прикарпатського краю" заносить старим царським терміном, яким тоді любили називати чужі країни, завойовані російським режімом. А той Юстин — не хтонебудь. Він був 15 березня в Москві на сесії Верховної Ради СРСР, „де делеґати палко вітали керівників партії і уряду". Можна вірити, що сам Юстин Личук, як голова колгоспу, „веде квітуче життя під совєтською зорею", але ніхто не повірить, щоб його колгосьники робили те саме, бо їм не вільно писати закордон листів, а Юстинові Личукові вільно.

„ПЕРШОТРАВНЕВІ ЗАКЛИКИ"

„РУ" з 23 травня друкує „першотравневі заклики комуністичної партії", які першого травня мають „проголошувати" совєтські невільники. На першому місці стоїть такий заклик: „Хай живе 1 травня!". На другому — Хай живе мир між народами!"; далі: „Братерський привіт трудящим країнам народної демократії, Слава радянським збройним силам, і накінці: Хай живе нерушиме єднання комуністичної партії, радянського уряду і народу!" Мирова совєтська офензива мала вплив і на „травневі кличі".

ЛЬВІВСЬКИЙ ФІЛІЯЛ АКАДЕМІЇ НАУК ПРО „НАУКОВЦЯ" СТАЛІНА

„22 квітня закінчилася наукова сесія інституту суспільних наук Львівського філіялу Академії наук" — присвячена „геніяльній праці Й. В. Сталіна „Економічні проблеми соціялізму в СРСР". Учасники вислухали й обговорили 12 доповідей. Між авторами доповідей стрічаємо тільки одне відоме на західно-українських землях прізвище: кандидата економічних наук В. Огоновського.

НОВИЙ КОЛЬОРОВИЙ ХУДОЖНІЙ ФІЛЬМ

16 квітня в Києві відбувся громадський перегляд нового кольорового фільму „Повернення Василя Бортникова", створеного за мотивами романа лавреата Сталінської премії Г. Ніколаєвої „Жнива". Фільм розповідає про післявоєнне колгоспне будівництво, про становлення передової радянської людини, про нові відносини між людьми колгоспного села". Цей Цей фільм випродукований у Москві, в кіностудії „Мосфільм". Вже найближчими днями зачнуть цим фільмом обдурювати мешканців Києва.

„КОЛИ БУДЕ ВПОРЯДКОВАНЕ МІСТО СУМИ?"

А. Терновський друкує допис під повищим заголовком у „РУ" і в ньому, між іншим пише таке: „Не гаразд з якістю будівельних робіт, з архітектурним оформленням нових споруд. Ніхто не стежить за тим, щоб будівництво провадилось відповідно до пляну реконструкції міста. В цьому році повинні були почати спорудження двох багатоквартирних будинків на проспекті ім. Карла Маркса, але досі ще через нерозпорядливість працівників міськради до робіт не приступали".

Занедбана і справа озеленення міста. Нарікає автор допису й на те, що „керівники виконкому байдуже ставляться до культурно побутових потреб трудящих". Не гаразд і з брукуванням вулиць. „Великі кошти витрачаються в Сумах на брукування і асфальтування вулиць. Але роботи провадяться абияк. Досить сказати, що, наприклад, Привокзальну вулицю вже ремонтували кілька разів, але в дощ там ні пройти, ні проїхати". Подібні нарікання на совєтські порядки часто стрічається в совєтських часописах.

ТВОРИ ПИСЬМЕННИКІВ КРАЇН НАРОДНОЇ ДЕМОКРАТІЇ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Держлітвидав УРСР випустив у світ в перекладі на українську мову збірку оповідань румунського письменника, лавреата міжнародної премії миру Михаїла Садовяну — „По дорозі в Хирлеу".

Здані до друку — поема корейського письменника Те Ґі Чена — „Пектусан" і збірки оповідань клясиків болгарської літератури Єлин-Пеліна і Каравелова.

Підготовлені до друку українською мовою вибрані твори клясика китайської літератури Лу Сіня, роман китайського письменника Чжоу Лі-бо „Ураган", удостоєний Сталінської премії, і збірка оповідань Чжоу Шу-лі.

Видасться також збірка оповідань про нову Німеччину. До неї включені твори сучасних німецьких письменників — лавреатів міжнародної премії „За зміцнення миру між народами" Анни Зеґерс, Вольфґанга Иоха, Петера Віпа, Едуард Білеке та ін.

З повищого видно, що це пропагандивна комуністична література, крім одного Каравелова.

СТАНОВИЩЕ ЖИДІВ ЗА ЗАЛІЗНОЮ ЗАСЛОНОЮ

буде темою доповіді, яку д-р Йосип Л. Лихтен виголосить у Кривицькому (Білоруському) Науковому Товаристві ім. Фр. Скорини в суботу 16 травня. Доповідь відбудеться в приміщенні Українського Літературно-Мистецького Клюбу, 149 Друга Евеню. Початок о год. 7 веч.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ И ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА!

РЕКЛЯМА Й ПРЕСА

(Початок на стор. 2-гій)

В першому випадку, транзакція відбувається так, що якась фірма, поміщуючи оголошення, які коштують в поодиноких випадках сотки тисяч долярів, вимагає, прямим і недвозначним способом або натяками в сторону видавців, що дана фірма сподівається не тільки поміщення її оголошення, але також попирання їх в редакційній частині часопису. Для прикладу, ось оголошення приватних компаній, що постачають електричний струм. Такі оголошення можна побачити щоденно в сотнях, а навіть тисячах часописів. Очевидно, що електричні компанії не очікують, що читачі куплять собі електрівні, ані навіть не думають поширити круг своїх консументів, бо ніхто не може вибирати між електричними компаніями, радо користаючи з наявности електричного струму, але тільки із струму тієї компанії, що обслуговує дану околицю. Ціллю таких оголошень є „пригадувати" публіці про „великі заслуги" приватних електричних компаній і допомогти їй „оцінити" службу компаній і низький кошт струму. У випадку договорення про співпрацю між часописами й підприємствами, що постачають електричний струм, оголошувачі очікуватимуть від видавців додаткової роботи, в передовицях і всіх редакційних матеріялах, спрямованої на критикування і відсіч всяких намагань уряду націоналізувати приватні електричні підприємства, чи творити урядові проєкти будови там і постачання струму. Послідовно, газета, що йде на таку сумнівну співпрацю, виступатиме проти всіх статтей, книжок, промов, законодатних проєктів і т. д., які йдуть в розріз з інтересами оголошувача. Така співпраця є більш або менш очевидна, залежно від льокації часопису й софізму його видавців.

В другому випадку, ми маємо точні факти, принаймні з-перед останніх двадцяти років, відкриті вище вище згаданою Комісією для Торгівлі в 1934 році. В доходженнях над Інтернаціональною Компанією Паперу й Струму (International Paper & Power Co.), виявилось, що 10 з 12 провідних видавців країни були зв'язані з цією компанією: 4 були її директорами, 5 власниками фабрик паперу, інші посередньо заінтересовані. Далі, поодинокі фабриканти є власниками десятків провінційних газет і одинокими диктаторами їхньої редакційної політики.

Ці три групи нечесної практики можуть виступати всі разом або поодиноко, але вони заслуговують на наше дослідження тільки тоді, коли ефект їхнього діяння загрожує свободі преси чи публічному добробутові. В таких випадках їх треба викривати й викорінювати, хоч це в усіх випадках нелегка справа. Справа відносин між пресою й великим промислом фантастично складна, далеко складніша ніж наше спрощене представлення і дослідження випадків корупції комплікується фактом, що нема правдиво автентичного джерела (як наприклад Сомерсет Гавз в Лондоні, де зберігаються звіти й цифри про діяльність всіх британських підприємств, включно з пресою), звідки можна би зібрати всі потрібні інформації.

Одначе, час від часу різні організації висловлюються на ці теми. в 1945 році, журнал „Лайф" та інші інституції спонсорували комітет зложений з видатних знатоків журналістики й політичних наук Америки й закордону, які провели студії американської преси й оголосили відповідний звіт. Про комерційну рекляму звіт каже: „Одним з елементів наполегливої критики є оскарження, що оголошувачі домінують пресу. Докази, що оголошувачі диктують напрямні преси не імпозантні. Таке диктування, здається, трапляється між слабшими одиницями. Як тільки часопис стає фінансово стабільним, він стає більш незалежний і набирає схильности опиратися натискові оголошувачів". Члени Комісії схильні думати, що особисті впливи власників газет заслуговують на більшу увагу. Ці власники, як ми вже згадали, можуть бути власниками підприємств, що оголошуються в тих самих газетах. Комітет цитує погляди кількох визначних журналістів на цю справу (Вільям Аллен Гвайт, Вирджиніюс Дабні, Ервін Д. Кенам) і посередньо погоджується з ними, що: а) за останніх тридцять років часописи стали комерційними підприємствами і так попали в течію, яка лучить комерційні підприємства й провадить їх по торговельних лініях, б) власники дивляться на їхні газети передовсім як на своє майно, а не як інструмент публічної служби, в) багатство власників і великопромисловий характер газет стоять на верху листи „недоліків американської преси".

Виступаючи в обороні комерційної реклями, комерційні аґенти та великі промисловці висловлюють кілька думок, досить цікавих, щоб їх тут навести. Один з них каже, що Америка завдячує її силу й добробут комерційній реклямі. Коли в менш розвинених країнах, як наприклад Мехіко, оголошення тільки повідомляють про продаж того чи іншого товару, американська комерційна рекляма на ділі створює бажання в потенційних консументів купити пропоновані товари, даючи їм сенс необхідности посідання даних продуктів і цим відкриваючи нові ринки збуту. Інші голосять, що свобода вислову включає також комерційну рекляму, а другі твердять (як під час кампанії проти закону Копленда, що забороняв деякі безвартісні й шкідливі ліки), що виступаючи проти патентованих ліків, ми відмовляємо американцям права на самолікування і цим скорочуємо права одиниці, передбачені в Конституції.

Ми, одначе, далекі від того, щоб обернути цю статтю в атаку на американську пресу. Кожна людина, знайома з цими справами, знає, що між великими американськими газетами є десятки імен, які вже більше ніж століття ведуть боротьбу за етику в комерційних оголошеннях і з цим за свободу преси, а супроти соток знаних часописів взагалі не можна видвигнути ніяких поважних обвинувачень. Випадки корупції трапляються в кожній ділянці людської підприємчивости і було б дивним, якщо ми не найшли б їх в такому великому й широкому ділі, як видавання газет. Одначе, як і всюди, чесні й солідні методи поволі перемагають і, перед просвіченим і гнівним поглядом публічної опінії, обман і хитрість гинуть, як роса на сонці. Критика, викривання і широке зрозуміння нашої проблеми може тільки допомогти в очищенні Преси від купців і шахраїв.

КУПУЙТЕ СВОЇ БОНДИ ЧЕРЕЗ ПЕЙРОЛ СЕЙВІНГС! ЩАДІТЬ У ЛЕГКИЙ СПОСІБ . . .

ПРЕДСТАВНИЦТВО ВИКОННОГО ОРГАНУ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДИ в ЗДА
ділиться сумною вісткою з усім Українським Громадянством, що 3. травня 1953 р. відійшов від нас на вічний спочинок

Микола Устимович Багринівський,

кол. Міністер Юстиції Української Народньої Республіки, визначний український громадсько-політичний діяч на Волині.

Похорони відбулися 5. травня 1953 р. в Денвері, Кольорадо.

Вічна Йому пам'ять!

Спорт

ПЕРЕМОГА І МАЛИЙ БЕНКЕТ У.С.К.-у

Деніш АК — УСК Ню Йорк 2:3

УСК: Ю. Цьолко; М. Шміґель, Р. Підгорецький; О. Чайківський, В. Ссрант, Ю. Колодій; М. Вітюк, Е. Голюка, Р. Павлюк, О. Банах, Е. Арндт, Ю. Голюка.

Факти: Змагання за чашу Нац. Ліґи. Данці грали дуже гостро, коли не брутально. Після цієї виграної УСК входить до наступної рунди. Ворота для УСК-у здобули О. Банах 2 (одні з одинадцятки) і О. Чайківський. Треба підкреслити здисциплінованість змагунів УСК-у, які помимо великої спокуси (гра І ФЦ Нюрнберґу з Німеччини) з'явилися на площі всі як один.

Юніори УСК-у йдуть шляхом першої дружини

Заохочені своїми власними успіхами й бажанням здобути мистецтво „Емпайр Стейт Джуніор Саккер Ліґ" юніори УСК-у йдуть від перемоги до перемоги (часом програють за чашу, або товариські змагання, але це тільки для „різноманітности"!). Вони мають ще троє мистецьких змагань і всі гороскопи предсказують додаткових шість точок і тоді УСК буде мати „в хаті" двох чемпіонів. Останні висліди: 22 березня 1953 УСК — Свідіш СК 6:0 (воковер), 29 березня УСК — Деніш СК 2:1, 12 квітня Гйоа СК — УСК 2:2 і 19 квітня Конкорд СК УСК 1:3. Основу дружини творять: О. Ришітник; Я. Васількевич, В. Кокольський; О. Наливайко, І. Кисілька, І. Гаврилюк; Я. Паливода, С. Шмотолоха, Ю. Лектей, М. Коваленко, З. Шпон і В. Олійник.

Здобуття першого місця було б найкращою нагородою для невтомного менажера юніорів інж. С. Кравченюка.

Скромне прийняття — багате на щиру атмосферу

Самий факт здобуття першою дружиною мистецтва Нац. Ліґи вимагав би дуже гучного святкування. Але УСК не міг на таке дозволити собі. Тоді рішено зорганізувати скромне — у власній домівці — прийняття для змагунів першої дружини, відбиванкарів, юніорів та найближчих співробітників і симпатиків УСК-у. Біля 60 осіб мило і майже в родинній атмосфері провели вечір в неділю, дня 10 травня ц. р.

Відкрив цей малий „бенкет" 2-ий містоголова УСК-у п. Ф. Кухарчук, передаючи слово голові п. І. Петрашеві. Від дорогого сусіда, УСТ „Січ" Елізабет, Н. Дж., вітав УСК менажер і активний грач п. Кладко, що разом із „основою" і „мотором" „Січі" п. В. Квасом були гостями УСК-у. Короткі вітання і промови продовжувалися словом переможного менажера п. О. Білана. Після цього змагунам роздано статуйки-нагороди з прізвищами індивідуальних змагунів. „Геньо" Голюка, як король стрільців дружини, одержав спеціяльну статуйку, а Корнель Гевко одержав признання „найбільш здисциплінованого змагуна". Дир. В. Голюка передає ґратуляції від свого сина і змагуна УСК-у Мирона Голюки, що перебуває в армії дядька Сема у Франції, де не перестає грати футбол. Від себе ми бажаємо якнайскоріше знову бачити його в дружині УСК-у! І-ший містоголова, інж. Е. Хамула рівнож зупинився на праці Управи і її поодиноких членів. Мабуть з технічних причин він декого не згадав, а головно бувшого господаря УСК-у п. Ф. Коня, що вложив велику роботу в діла УСК-у. Від дружини дякував її капітан п. М. Шміґель. Він спеціяльно дякував поодиноким членам Управи. Від Спілки Української Молоді Америки вітав УСК п. З. Осінчук, а від Пласту п. М. Василик. Об'єднання Українських Жіночих Організацій Америки знову зробило УСК-ові дуже приємну несподіванку присутністю і вітанням пань Л. Івченко та І. Голюкової. На залі були присутні три основноположники УСК-у пани: В. Баранецький, Р. Скоробогатий, М. Суський. Від них вітав УСК п. Р. Скоробогатий, кількакратний голова УСК-у.

Після офіційної частини, що ані на хвилину не була штучною і „офіційною" перейдено до спільного знимання і гутірки. Між присутніми були також два колишні змагуни УСК-у, що під цю пору репрезентують українців у німецько-американській оберлізі, пп. В. Гарасим і О. Олинець, які повинні були почуватися частиною УСК-у.

Роман Лисняк

СТ УКРАЇНА — СТ. ЕНДРІЮС 4:2

Торонто. — На грищі Бродвю в приявності 3,000 глядачів СТ Україна відкрила серію гор нового сезону Н. Ліґи. СТ Україна виграла 4:2 воріт у противника Ст. Ендріюс. Ворота для червоночорних добули — Габа 2, Холонюк 1, Закалужний 1. Команда переможців була дуже скора і витривала. Після першої пів-гри — при стані 3:0 для України, Ст. Ендріюс спромігся добути 2 воріт стрілами Гефінаґла й Перніла. Інші висліди: 1. Дивізія — Олстер Юнайтед — Поліш Вайт Ігол 3:2, Вестінґгавз Гамілтон — Остин Гамілтон 3:1. 2 Дивізія — Маґерс — Серби 6:2, Олимпія — Спарта 5:3, Гаґіборс — Славія 1:0.

УСК УКРАЇНА — ГАКОАГ 1:3

Монтреал. — УСК Україна зустрілась в товариській грі проти жидівської міжнародньої футбольної команди Гаґіборс Монтреал і програла рахунком 1:3. Ворота добув Васьків.

ВИСЛІДИ УАСТ „ЛЕВИ" ШІКАҐО

Шікаґо. — Н. Ліґа нотує в 1 Над-Лізі виграу УАСТ Леви над мехіканцями 1:0. Тим же результатом Леви II перемогли резерву мехіканців (1:0). Юніори Левів програли до німців Ганза 1:2. Інша українська команда **Крила** програла першу зустріч 2 Дивізії Н. Ліґи до Норвеґів 1:2.

Висліди Над-Ліґи: Словак — Іґолс (поляки) 2:1, Ганза — Спарта 4:1, Фальконс (поляки) Чемпіон ЗДА — Мілвоке 3:2. Юніори: Словак — Линкс 1:0, Швабен — Спарта 1:0.

Подав **Богдан Прудиус**

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тимсамим і співвласниками 14-ти мільйонового майна організації!

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Филаделфія, Па.

Річні Збори Станиці 6В І. УД УНА

У неділю, 3 травня ц. р. відбулися річні збори Станиці б. Вояків І. УД УНА, в яких взяло участь ок. 40 членів (52 всіх). На зборах були представники громадських та братніх комбатанських організацій. Зборами проводила одноголосно вибрана президія в складі: сотн. Михайло Ліщинський, Володимир Лотоцький і Михайло Гись. Звідомлення звітуючої Управи одобрено. З нього довідуємося про пророблену працю та деякі успіхи організації, що існує всього один рік. Грошеві обороти виносили $2,054.60, з чого післано на допомогу воєнним інвалідам, колишнім товаришам зброї, понад $800,00. Станиця у своїй праці придержується строгого безпартійности, успішно співпрацює з Відділом ОбВУА та кол. вояками У. П. А. і через своє членство увійшло у сестему співпраці центральних громадських організацій УККА та ЗУАДК-у.

Вітаючи Б-во б. Вояків І. УД УНА від ЗУАДК-у і Філії УККА Ів. Поритко сказав, що б. вояцтво І. УД дуже скоро включилося у вир громадськоєї праці та причиняється до її успіху, зокрема ЗУАДК високо цінить серіозну співпрацю Б-ва І. УД в харитативній ділянці. Від ОбВУА витав „дивізійників" д-р В. Рудницький, підчеркуючи дотеперішню спільну працю комбатанських організацій та висказуючи надію на її дальше поглиблення аж до повної консолідації. Палкий привів виголосив представник б. вояків УПА старш. М. Чарський.

Вибрано нові керівні органи: Управа — Іван Скіра, голова; Володимир Зуляк, заст. голови, Зенон Рубчак, секретар; Євген Левицький, касієр і Богдан Артимишин, член. Контрольна Комісія: Михайло Ліщинський, голова, Володимир Лотоцький та Богдан Стефанишин. — Збори пройшли у дружній воякській атмосфери.

— Ш

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ЙОНКЕРС, Н. Й. — Тов. Подільська Січ, від. 8, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 17. травня, о год. 2-ій по полудні, в залі Укр. Клюбу, 13 Washington St. Просимо членів явитись тому, що буде багато справ, як поїздка до нашої Союзівки і звіт з діяльности. — П. Гарасимів, предс.; В. Мандзій, секр.

CHICAGO, ILL. — Monthly meeting of Birth of Holy Virgin Society, Branch 259, will he held Sunday, May 17., at Church Hall, 4952 So. Paulina St., at 2 P.M. — P. Trusiak, Rec. Sec.

Часопис „Свобода" повинен знаходитися в кожній українській хаті!

Ділимося сумною вісткою, що дня 13. травня 1953 упокоївся в Бозі по короткій а тяжкій недузі в 55 р. життя

ЯРОСЛАВ АНДРУСЕЧКО,

кол. старшина УГА і армії УНР, бувший інспектор Тов. Просвіта і Центросоюзу у Львові.

Похорон відбудеться в суботу, 16. травня 1953, о год. 9:30 рано з похоронного заведення П. Яреми.

Панахида в п'ятницю, 15. травня 1953 о год. 8. веч. тамже.

Горем прибиті **ДРУЖИНА і РІДНЯ.**

Ділимося сумною вісткою, що 13 травня 1953 р. в Ню Йорку на 53 р. життя помер

ДМИТРО БАГРІЙ

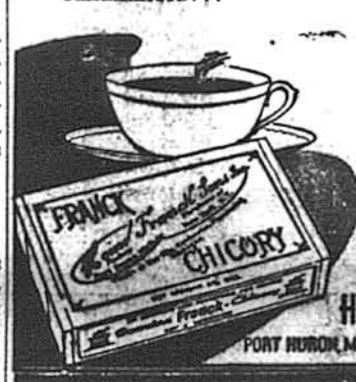
член 204 відд. УНСоюзу, замешкалий при 526 В. 123 вул. в Ню Йорку.

Тіло Покійного знаходиться в похоронному заведенні П. Яреми при 129 Е. 7 вул., де в п'ятницю о год. 8 ввечорі відправиться ПАНАХИДА. ПОХОРОН зачнеться в суботу 16. травня о 9 год. рано до церкви св. Юрія, на заупокійне Богослуження, а відтак на цвинтар Кальварію в Лонґ Айленд, Н. Й.

Горем прибиті: Дружина СЕЙДІ; доньки: МАРІЯ, АННА; сини: МИКОЛА й ІВАН.

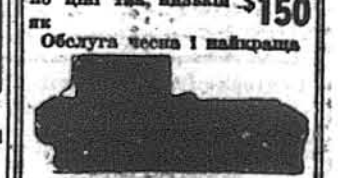

ТАРЗАН, ч. 3069. Мавпа — кур'єр

Тарзан порівнював терен по тому боці річки із нашкіцованою в щоденнику Пейджа мапкою. Там стояла прямовисна біла скеля, із покритою чагарником смужкою берега у підніжжі.

„Иди, Нкімо", сказав Тарзан. „Приведи Мювіра і Вазірі. Покажи Мювірові цей знак. Тарзан залишить інший знак на тому боці води".